

Stručni rad

GRADIMO MOSTOVE – AKTIVNOSTI KOJE POVEZUJU UČITELJE

Miranda Majcan Rajković, profesorica talijanskog jezika
Srednja škola Izola, Izola, Slovenija

Sažetak

Naša škola već treću godinu sudjeluje u projektu Varno in spodbudno učno okolje (VSUO), koji se provodi pod okriljem Zavoda Republike Slovenije za školstvo. Cilj projekta je razviti sustavan pristup stvaranju sigurnog, uključivo i poticajnog okruženja za učenje, kako za učenike tako i za zaposlenike. Škola nije samo prostor poučavanja i učenja, nego i zajednica odnosa, vrijednosti i suradnje. Ako želimo stvarati sigurno i uspješno okruženje za učenike, jednaku pozornost moramo posvetiti i dobrobiti te povezanosti zaposlenika. U Srednjoj školi Izola u okviru projekta sustavno smo planirali i provodili aktivnosti za povezivanje učiteljskog zbora. Naš pristup temelji se na tri stupa: stručnoj suradnji i profesionalnom razvoju, međuljudskoj povezanosti i kulturi povjerenja te brizi za dobrobit i osjećaj pripadnosti kolektivu. U radu predstavljam aktivnosti koje smo proveli u okviru projekta VSUO i kojima smo pridonijeli boljem osjećaju zadovoljstva i povezanosti učitelja. U uvodu ističem važnost povezivanja učitelja, zatim predstavljam različite oblike povezivanja koje smo osmislili u okviru projekta, a u zaključku iznosim vlastita zapažanja o učincima provedenih aktivnosti.

Ključne riječi: učitelj, dobrobit, neformalni oblici povezivanja, srednja škola

1.Uvod

Suvremeni učitelj suočen je s brojnim izazovima, a njegova se uloga neprestano mijenja. Odluka za učiteljsko zanimanje ujedno znači i odluku za cjeloživotno učenje – ne samo u vlastitom stručnom području, već i u području didaktičkog, pedagoškog znanja te razvoja digitalnih kompetencija. Načini učenja i poučavanja mijenjaju se, generacije učenika su drugačije, njihove potrebe i načini razmišljanja nisu isti kao prije deset godina. Učitelj se mora pitati kako oblikovati nastavu da bude zanimljiva, poticajna i smislena. Posljednjih godina sve sam svjesnija i važnosti usavršavanja u području komunikacije, odnosa i brige o vlastitoj dobrobiti. Rad s mladima donosi brojne izazove u međuljudskim odnosima, stoga je važno znati postaviti granice, rješavati sukobe i zadržati profesionalni stav.

Kvaliteta nastave ne ovisi samo o stručnom znanju i temeljitoj pripremi, već i o tome kako se učitelj osjeća. Ako želimo stvarati sigurno i poticajno okruženje za učenike, i sami moramo imati osjećaj sigurnosti, podrške i pripadnosti kolektivu. Odnosi među suradnicima, otvorena komunikacija i spremnost na suradnju značajno utječu na školsku klimu. Kada učitelji međusobno imaju povjerenja, razmjenjuju iskustva i pružaju si podršku, lakše se suočavaju sa svakodnevnim školskim izazovima.

Cilj svake škole trebao bi biti postati zajednica koja uči, utemeljena na jasnoj viziji, kulturi povjerenja, suradnje i odgovornosti, istraživanju vlastite prakse, kolegijalnoj podršci te profesionalnom dijalogu kao obliku učenja [1]. Autorice priručnika *Tudi učitelji smo učenci* naglašavaju kako škole koje uspiju stvoriti takvo poticajno okruženje omogućuju učiteljima izlazak iz zone komfora u zonu učenja i suradnje, gdje se razvija osjećaj suodgovornosti i veća profesionalna angažiranost [3].

2. Oblici suradnje i povezivanja učitelja

Suradnja među učiteljima može biti vrlo različita. Učitelji se povezuju u stručne aktive, provode timsku i među predmetnu nastavu, zajedno planiraju projekte i ekskurzije, sudjeluju u kolegijalnim hospitacijama i mentorstvu te se susreću na formalnim sastancima.

Uspješnost i spremnost na suradnju uvelike ovisi o vodstvu škole, odnosno ravnatelju. Istraživanja su pokazala da su odluke koje ravnatelj donosi zajedno s učiteljima kvalitetnije od onih koje donosi sam. Kada učitelji vide da se njihovi prijedlozi uvažavaju i da vodstvo cijeni njihov doprinos, jača međusobno povjerenje i zadovoljstvo [2].

Na suradničku kulturu utječu i drugi čimbenici: unutarnja motivacija, razvijene suradničke vještine te jasna vizija. Ako učitelj nije motiviran za suradnju ili se osjeća nesigurno, teško će se aktivno uključiti.

U nastavku predstavljam neformalne oblike povezivanja učitelja čiji je cilj izgradnja povjerenja, međusobne podrške i osjećaja pripadnosti kolektivu.

3. Neformalni oblici povezivanja

Za razrednike smo pripremili niz raznovrsnih aktivnosti (socijalne igre, ledolomce, aktivnosti upoznavanja, radionice za oblikovanje razrednog bontona) za prvi školski dan i uvodne razredne sate. Svrha tih aktivnosti jest omogućiti učenicima opušten početak školske godine, međusobno ih povezati te zajedno postaviti temelje za sigurnu, poštovanu i suradničku razrednu zajednicu.

Za razrednike su takve aktivnosti prilika da bolje upoznaju razred – kako pojedince tako i skupinsku dinamiku. Pomažu im uspostaviti kontakt s učenicima, prepoznati eventualne posebnosti ili izazove te započeti školsku godinu smireno, promišljeno i s jasnim planom. Već na početku želimo jasno oblikovati pravila i očekivanja koja će usmjeravati rad razrednika tijekom cijele godine.

Pripremili smo i priručnik za razredne sate s dvadeset radionica. Sadržaji radionica obuhvaćaju: međusobno upoznavanje, izgradnju odnosa i međusobnu podršku, razvoj emocionalne pismenosti i samosvijesti, empatiju, poštovanje i povezanost te dobrobit. Istodobno pružaju okvir da razrednik svoj sat osmisli sadržajno i ciljno usmjereno.

Za ostale učitelje pripremili smo interni priručnik s aktivnostima za stvaranje sigurnog i poticajnog okruženja. Uključuje sadržaje iz područja suradničkog učenja, samo vrednovanja i vršnjačkog vrednovanja, različite oblike učiteljeve povratne informacije, aktivne metode poučavanja, tehnike aktiviranja predznanja, instrumente za učiteljevu samo vrednovanje te preporuke za postupanje u slučaju nepoželjnog ponašanja učenika. Ovi materijali predstavljaju trajnu podršku učiteljima i smanjuju individualno opterećenje pri planiranju sadržaja.

Slika 1: Priručnik za učitelje

Organizirali smo team building za učitelje na kraju školske godine. Za novogodišnje druženje cijelog kolektiva pripremili smo društveni odnosno zabavni program koji je uključivao novogodišnji kviz. Pripremili smo nagrade i priznanja za pobjednike kviza te pjesmaricu pod naslovom Pjesmarica za naš kolektiv. Na kraju školske godine planiramo i slastičarski team building na kojem će učitelji zajedno pripremati različite slastice. Ciljevi team buildinga uključuju međusobnu povezanost i bolje upoznavanje. Team building treba sadržavati tri elementa: zajednički cilj, zabavu i povjerenje. Kada surađujemo u različitim aktivnostima, bolje se upoznajemo, lakše razumijemo jedni

druge, raspoloženje je bolje i jačamo timski duh. To doprinosi većem povjerenju i opuštenijoj atmosferi, što utječe i na bolju komunikaciju. Učimo slušati, uvažavati mišljenja drugih i jasno izražavati vlastite ideje. Također razvijamo sposobnost suradnje jer kod zajedničkih zadataka moramo djelovati zajedno i pomagati si.

Slika 2: Team building za učitelje

Obilježili smo i Međunarodni dan učitelja. Za kolege smo pripremili iznenađenje. Učenici drugog razreda predškolskog odgoja otpjevali su pjesmu, učenici četvrtog razreda smjera gastronomija i turizam pročitali su tekstove na temu Sjećam se svog najdražeg učitelja, a učenici drugog razreda smjera slastičar ispekli su kolače i poslužili učitelje.

Na blagdan sv. Nikole posjetio nas je „Miklavž“ i simbolično darovao kolege suhim voćem i „napisao pismo“.

Slika 3: Pismo sv. Nikole

Osnovali smo i mrežnu učionicu VSUO koja nudi bogate materijale i alate primjerene mladima. U njoj se nalaze:

- zanimljivi sadržaji projekta (npr. odgojni stilovi roditelja, tipovi učitelja, elementi socijalno-emocionalne pismenosti, kako stvoriti razrednu klimu),
- priručnici s raznolikim radionicama za učenike,
- socijalne igre i ledolomci,
- brojne ideje za razredne sate i rad razrednika (npr. predstavljanje učenika, upoznavanje razrednih kolega, aktivnosti za bolje ozračje u razredu, učenje učenja, empatija, sigurna uporaba interneta i mobilnih uređaja),
- upitnici za učenike,

- prijedlozi aktivnosti u prosincu,
- zanimljivi videozapisi,
- korisne mrežne stranice i dodatni izvori.

Na taj smo način učiteljima željeli ponuditi preglednu i korisnu zbirku materijala na jednom mjestu koja im olakšava pripremu razrednih sati i pruža podršku u sustavnom stvaranju sigurnog, poticajnog i uključivo okruženja za učenje.

„Kutijom iznenađenja“, koju smo pripremili u predbožićno vrijeme, lijepo smo povezali učenike i zaposlenike. Aktivnost je bila namijenjena međusobnom upoznavanju i stvaranju ugodnog blagdansskog ozračja. Učenici i profesori na papirić su napisali svoje ime i ubacili ga u kutiju. Nakon izvlačenja izvučeni su morali pronaći svog „selfie prijatelja“. Od prikupljenih fotografija nastao je kolaž u obliku božićnog drvca. Jedanaest učitelja nastupilo je i na novogodišnjoj školskoj priredbi s pjesmom Želimo vam sretan Božić.

Slika 4: Kolaž u obliku božićnog drvca

Darivanje „tajni prijatelj“ ove je godine privuklo više učitelja nego prethodnih godina, što je u zbornicu unijelo dodatnu toplinu i opuštenost. Učitelji su se pridružili humanitarnoj akciji Dobrodelni adventni koledar, koju organizira Zveza prijateljev mladine Ljubljana Moste-Polje, te pripremili paket za obitelj u potrebi. Takve inicijative mnogo znače i nama učiteljima jer nam pružaju priliku za povezivanje na drugačiji način, ne samo kroz svakodnevne obveze.

Povodom Dana žena pozvali smo sve zaposlenike i učenice da, u znak sjećanja na sve žene koje su trpjele i još uvijek trpe samo zato što su žene, odjenu suknje ili haljine te dodaju nešto ružičasto kao simbol podrške, poštovanja i solidarnosti.

4. Zaključak

Vjerujem da je povezivanje među učiteljima temelj dobre dobrobiti i kvalitetnog rada u školi. Cilj svake škole trebao bi biti jačanje suradničke kulture. Pitanje je kako stvoriti takvu školsku klimu u kojoj će učitelji biti motivirani za različite oblike suradnje i povezivanja s kolegama. Činjenica je da su za to potrebni vrijeme, sustavan i promišljen pristup te motivacija zaposlenika.

Aktivnosti koje smo proveli u okviru VSUO pridonose opuštenijoj atmosferi u zbornici i povezanosti među učiteljima. Učiteljski zbor s oduševljenjem je prihvatio naše aktivnosti. Smatram da kada se u kolektivu osjećamo dobro i surađujemo, to osjećaju i učenici – ozračje u školi je ugodnije, odnosi su otvoreniji i rad teče lakše.

5. Popis literature

[1] Likon B. Razvoj profesionalnih učećih se skupnosti in sodelovalno načrtovanje izboljšav. URL: https://www.zrss.si/pdf/profesionalne_ucece_se_skupnosti.pdf (18.2.2026)

[2] Resman M. (2005). Zakaj razvijanje timov in timske kulture na šoli?. *Sodobna pedagogika*, 56, št. 3. URL: <https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:doc-DU0GPGVC/f348074b-650d-4313-be53-cd9a53b550d7/PDF>

[3] Skvarč M., Čuk A., Rutar Ilc Z. (2017). *Vključujoča šola*, zvezek 5: Tudi učitelji smo učenci. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.